

**SKEMA TIL REDEGØRELSE VEDRØRENDE ANBEFALINGERNE
FOR AKTIVT EJERSKAB**

PKA

01.01.2018 – 31.12.2018

Dette skema er tænkt som et hjælperedskab til danske institutionelle investorer, der har aktieinvesteringer i danske børsnoterede selskaber, og som har valgt at forholde sig til komitéens anbefalinger for aktivt Ejerskab.

Komitéen anbefaler, at investorerne udarbejder en årlig redegørelse i forhold til anbefalingerne om aktivt Ejerskab efter "følg eller forklar"-princippet. I redegørelsen bør investor behandle hver enkelt anbefaling efter "følg eller forklar"-princippet. Komitéen anbefaler, at investor samler oplysningerne i en "Redegørelse for aktivt Ejerskab", som offentliggøres enten i ledelsesberetningen i årsrapporten eller på investors hjemmeside.

Skemaets anbefalingstekster erstatter ikke anbefalingerne, og der henvises til anbefalingerne for aktivt Ejerskab for så vidt angår forord, indledninger og kommentarer. Komitéens kommentarer til anbefalingerne kan inddrages som vejledning og inspiration i arbejdet med anbefalingerne. Kommentarerne skal ses som et hjælpeværktøj i denne forbindelse. Selve afrapporteringen vedrørende aktivt ejerskab skal alene foretages i forhold til komitéens konkrete anbefalinger – og ikke i forhold til kommentarer.

Bemærk: Nedenstående skema indeholder anbefalinger for aktivt Ejerskab af 29. november 2016. Anbefalingerne er tilgængelige på www.corporategovernance.dk.

Skemaet kan anvendes ved udarbejdelse af redegørelse for aktivt ejerskab i årsrapporter vedrørende regnskabsår, der starter den 1. januar 2018 eller senere.

"FØLG ELLER FORKLAR"-PRINCIPPET

Anbefalingerne for aktivt ejerskab bygger på frivillighed og "følg eller forklar" - princippet. Dette betyder, at der ikke er et lovkrav om, at investorerne skal forholde sig til Anbefalingerne om aktivt Ejerskab, og den enkelte investor afgør selv, i hvilket omfang anbefalingerne efterleves. Det er komitéens anbefaling, at alle danske institutionelle investorer, som har aktieinvesteringer i danske børsnoterede selskaber, forholder sig til anbefalingerne.

Det er komitéens holdning, at selvregulering er den bedste reguleringsform, når det drejer sig om god selskabsledelse, herunder aktivt ejerskab. Dette er ligeledes den fremherskende holdning internationalt. Det kræver imidlertid, at samfundet, selskaberne og investorerne har en positiv holdning til aktivt ejerskab og involverer sig i udøvelsen. For at skabe den nødvendige gennemsigtighed er det vigtigt, at investorerne forholder sig til hver enkelt anbefaling. Efterlever en investor ikke en anbefaling, skal den pågældende investor forklare, hvorfor man har valgt anderledes, og hvordan man i stedet har valgt at indrette sig.

Komitéen anbefaler, at investorerne udarbejder en årlig redegørelse i forhold til Anbefalingerne om aktivt Ejerskab efter "følg eller forklar"-princippet. I redegørelsen bør investor behandle hver enkelt anbefaling efter "følg eller forklar"-princippet. Komitéen anbefaler, at investor samler oplysningerne i en "Redegørelse for aktivt Ejerskab", som offentliggøres enten i ledelsesberetningen i årsrapporten eller på investors hjemmeside.

En sådan årlig redegørelse i forhold til Anbefalingerne om aktivt Ejerskab kan bidrage til at synliggøre den enkelte investors indsats for aktivt ejerskab og skabe øget gennemsigtighed, hvilket komiteen finder hensigtsmæssigt. Redegørelsen bør give et overordnet billede af, hvordan investoren forholder sig til Anbefalingerne om aktivt Ejerskab.

Komitéen lægger vægt på, at anbefalingerne er et hensigtsmæssigt værktøj for investorerne til at udøve aktivt ejerskab og skaber øget gennemsigtighed. Komitéens kommentarer til anbefalingerne kan inddrages som vejledning og inspiration for investorernes arbejde med anbefalingerne. Kommentarerne skal ses som et hjælpeværktøj i denne forbindelse. Selve afrapporteringen vedrørende aktivt ejerskab skal alene foretages i forhold til komitéens anbefalinger – og ikke i forhold til kommentarerne.

REDEGØRELSEN VEDRØRER REGNSKABSPERIODEN 01.01.2018 – 31.12.2018

ANBEFALING	FØLGER	FØLGER DELVIST	FØLGER IKKE	FORKLARING DOKUMENTATION/ REFERENCE
<p>1. POLITIK FOR AKTIVT EJERSKAB</p> <p>DET ANBEFALES, at institutionelle investorer offentliggør en politik for aktivt ejerskab i forbindelse med aktieinvesteringer i danske børsnoterede selskaber.</p>	X			<p>PKA har i juni 2019 vedtaget en politik for aktivt ejerskab.</p> <p>PKA's politik for aktivt ejerskab for investeringer i børsnoterede selskaber er udarbejdet i overensstemmelse med krav i Lov om finansiel virksomhed (§ 159) og Anbefalinger for aktivt Ejerskab fremsat af Komitéen for God Selskabsledelse.</p> <p>Formålet med PKA's politik for aktivt ejerskab er at sætte rammerne for det samfundsansvar, som PKA ønsker at tage som en aktiv investor, samt hvordan PKA ønsker at påvirke selskaberne i retning af en langsigtet, bæredygtig og ansvarlig værdiskabelse.</p> <p>Det er PKA's overbevisning, at fokus på god selskabsledelse og forretningsmodeller, som er sam-</p>

			<p>funds-, miljø- og klimamæssigt ansvarlige, vil bidrage til selskabernes langsigtede værdiskabelse, samt mulighed for at skabe mere stabilt afkast til deres aktionærer, idet deres forretningsmodel er mere fremtidssikret.</p> <p>PKA's politik for aktivt ejerskab afspejles i alle aspekter af PKA's adfærd, og udgør sammen med PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer og PKA's skattepolitik den samlede tilgang til investeringer i børsnoterede aktier i PKA. Retningslinjerne og politikkerne er vedtaget af bestyrelserne i de fire PKA-pensionskasser og PKA+.</p> <p>For PKA betyder aktivt ejerskab en række aktiviteter – screening, dialog, stemmeafgivelse, udarbejdelse og fremsættelse af aktionærforslag, eksklusion fra investeringsuniverset, gruppesøgsmål og samarbejde med andre investorer.</p>
<p>2. OVERVÅGNING OG DIALOG</p> <p>DET ANBEFALES, at institutionelle investorer overvåger og er i dialog med de selskaber, de investerer i, under behørig hensyntagen til investeringsstrategien og proportionalitetsprincippet.</p>	X		<p>PKA overvåger og er i dialog med en række af de selskaber der investeres i under hensyntagen til både investeringsstrategien og proportionalitetsprincippet.</p> <p>En væsentlig del af PKA's aktive ejerskab er den regelmæssige og systematiske overvågning af de børsnoterede selskaber, der er investeret i. PKA ønsker at sikre en effektiv overvågning, hvilket blandt andet opnås ved at screene selskaber, hvori der er investeret, igennem internationalt anerkendte leverandører, ved at følge med i udmeldinger fra selskaberne, og ved at samarbejde med Hermes Equity</p>

			<p>Ownership Service som ekstern rådgivende stedfortræder.</p> <p>Screeningtjenesterne screener mindst én gang årligt PKA's portefølje for børsnoterede selskaber, som opererer i strid med PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer, hvor PKA har en nul-tolerance i forhold til fx kontroversielle våbenproducenter og tobaksproducenter.</p> <p>Samarbejdet med Hermes Equity Ownership Service hjælper PKA med den systematiske overvågning som aktiv investor ved at give adgang til en stor mængde kvalificeret information og viden om lande, sektorer og selskaber. Hermes Equity Ownership Service rapporterer også til PKA, hvis der er investeret i et selskab, som opererer på et usundt forretningsgrundlag, eller agerer i strid med PKA's politikker og retningslinjer, og de nævnte internationale principper.</p> <p>Dialogen med de børsnoterede selskaber udgør en essentiel del af PKA's aktive ejerskab. PKA er i samarbejde med Hermes Equity Ownership Service, i løbende dialog med en del af de selskaber, der investeres i, om deres arbejde med ansvarlighed. Dialogen giver mulighed for at løse udfordringer, hvis fx selskabernes strategi, finansielle og ikke-finansielle resultater, risiko, kapitalstruktur, aflønning af ledelse, social og miljømæssig indvirkning og/eller selskabsledelse ikke er forenelig med PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer, skattepolitik, og de nævnte internationale principper.</p>
--	--	--	--

			<p>PKA prioriterer dialog med selskaberne fremfor at sælge sine ejerandele, da det ikke ville give selskaberne mulighed for at forbedre deres forretningsgrundlag at frasælge dem. PKA finder, at dialog er den bedste vej til at skabe positive forandringer hos selskaberne, og dermed større langsigtet værdiskabelse til medlemmernes pensioner og samfundet generelt.</p> <p>Hvis det bliver fundet, at et selskab potentielt opererer i strid med PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer, bliver det indstillet til PKA's ESG Komité at beslutte, om selskabet skal sættes på PKA's observationsliste og negativliste.</p> <p>I 2018 var PKA i dialog med 532 selskaber i samarbejde med partneren Hermes Equity Ownership Service, der varetager dialogen på vegne af PKA. Ydermere stemte PKA i 2018 på 6.180 generalforsamlinger på i alt 65.731 forslag.</p> <p>Læs mere om, hvordan PKA bruger aktivt ejerskab som et redskab til at gå i dialog på http://ansvarlige-investeringer.dk/aktivt-ejerskab/</p>
<p>3. ESKALERING</p> <p>DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som del af politikken for aktivt ejerskab fastlægger hvordan de kan eskalere deres aktive ejerskab udover den regelmæssige overvågning og dialog.</p>	<p>X</p>		<p>PKA 's politik for aktivt ejerskab fastlægger, hvordan vi kan eskalere vores aktive ejerskab, udover den regelmæssige overvågning og dialog.</p> <p>Det er PKA's overbevisning, at den bedste måde at bidrage som en aktiv ejer er at hjælpe selskaberne på rette vej via dialog, og ikke ved at ekskludere selskaber, der bryder PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer.</p>

			<p>Hvis selskaber ikke desto mindre på vedvarende og grov vis overtræder PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer, og/eller ikke ønsker, at gå i dialog med PKA, vil de blive udelukket fra PKA's investeringsunivers, hvorefter de vil blive sat på PKA's negativliste, og alle aktier i selskaberne frasolgt.</p> <p>Der er flere redskaber, som tages i brug, for at eskalere det aktive ejerskab, hvis et selskab operer i strid med PKA's politikker og retningslinjer – bl.a. screening, dialog, stemmeafgivelse, udarbejdelse, og fremsættelse af aktionærforslag, eksklusion fra investeringsuniverset, gruppesøgsmål og samarbejde med andre investorer.</p> <p>Læs mere om PKA's tilgang til at eskalere aktivt ejerskab på http://ansvarlige-investeringer.dk/aktivt-ejerskab/</p>
<p>4. SAMARBEJDE MED ANDRE INVESTORER</p> <p>DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab forholder sig til hvordan de samarbejder med andre investorer med henblik på at opnå større effekt og gennemslagskraft.</p>	X		<p>PKA's politik for aktivt ejerskab forholder sig til hvordan vi samarbejder med andre investorer med henblik på at opnå større effekt og gennemslagskraft.</p> <p>PKA er aktivt medlem af en række investorkoalitioner, herunder Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), FN Principles for Responsible Investment (PRI) Climate Action 100+ og Carbon Disclosure Project (CDP).</p> <p>IIGCC er Europas største organisation for klimabevindte investorer.</p>

			<p>FN PRI er en global organisation, som arbejder for at fremme ansvarlige investeringer.</p> <p>Climate Action 100+ er et globalt initiativ, som arbejder for at presse verdens største udledere af drivhusgas til at levere konkrete planer for, hvordan deres CO2-udledninger kan bringes i overensstemmelse med Parisaftalens mål.</p> <p>CDP arbejder for at få selskaber til at offentliggøre deres påvirkning på klimaet.</p> <p>Derudover arbejder PKA aktivt sammen med en række internationale organisationer, herunder Global Commission of Adaptation (GCA), der beskæftiger sig med klimatilpasning og Workforce Disclosure Initiative (WDI), der arbejder for at få selskaber til at offentliggøre deres tilgang til menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder.</p> <p>Samarbejdet med investorkoalitionerne samt de internationale organisationer og initiativer har til formål at sikre, at PKA's arbejde med ansvarlighed bidrager til overholdelse af internationale principper, Parisaftalens mål og FN's verdensmål.</p> <p>Parisaftalen er en juridisk bindende klimaaftale mellem de 196 medlemslande i FN's klimakonvention (UNFCCC). Den langsigtede målsætning for Parisaftalen er at holde den gennemsnitlige globale temperaturstigning et godt stykke under 2 °C i forhold til førindustrielt niveau og arbejde for at begrænse temperaturstigningen til 1,5 °C.</p> <p>FN's verdensmål består af 17 konkrete mål, som forpligter FN's medlemslande til at fokusere på at</p>
--	--	--	---

			<p>afskaffe fattigdom og sult i verden, reducere ulighed, sikre god uddannelse og bedre sundhed til alle, anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst. PKA fokuserer i sine bæredygtige investeringer på syv af de 17 mål.</p> <p>PKA samarbejder ligeledes direkte med andre aktionærer, når der er en fælles interesse i at påvirke selskaber, hvori der er investeret. Herved sikres et samspil med øvrige aktionærer gennem åbenhed og gennemsigtighed, hvilket skaber grundlag for konstruktiv dialog, der sikrer den bedst mulige fremtid for det pågældende selskab, dets aktionærer og samfundet. Samarbejdet er med til at påvirke selskabets ledelse, således at fokus er på de langsigtede resultater.</p>
<p>5. STEMMEPOLITIK</p> <p>DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab vedtager en stemmepolitik og er villige til at oplyse, om og hvordan de har stemt.</p>	X		<p>PKA's politik for aktivt ejerskab har vedtaget og implementeret en stemmepolitik.</p> <p>En del af PKA's dialog med selskaberne er stemmeafgivelse. PKA udøver aktivt sine stemmerettigheder på generalforsamlinger, hvor ansvarlighed sættes på dagsorden med det formål at sikre langsigtet værdiskabelse hos selskaberne til gavn for medlemmernes pensioner og samfundet.</p> <p>PKA benytter sig af den eksterne rådgivende stedfortræder ISS, som stemmer på generalforsamlinger på vegne af PKA. ISS leverer analyser af afstemningspunkter, samt information om selskaber og deres generalforsamlinger. Endelig stemmer ISS ud fra PKA's og Hermes Equity Ownership Service's</p>

			<p>anbefalinger, som er tilpasset en række internationalt anerkendte principper for ansvarlig virksomhedsadfærd.</p> <p>For at øge gennemsigtigheden af PKA's udøvelse af stemmerettigheder, introducerede PKA i 2017 en stemmeplatform i samarbejde med ISS, hvor medlemmer og omverdenen kan se, hvordan PKA har stemt på børsnoterede selskabers generalforsamlinger.</p> <p>Stemmeplatformen findes på https://vds.issgovernance.com/vds/#/MTA4MjY3/</p> <p>Læs mere om, hvordan PKA bruger aktivt ejerskab som et redskab til at stemme på generalforsamlinger, her http://ansvarlige-investeringer.dk/aktivt-ejerskab/</p>
<p>6. INTERESSEKONFLIKTER</p> <p>DET ANBEFALES, at politikken for aktivt ejerskab indeholder en beskrivelse af, hvordan interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab identificeres og håndteres.</p>	X		<p>PKA's politik for aktivt ejerskab indeholder en beskrivelse af, hvordan interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab identificeres og håndteres.</p> <p>PKA anvender Hermes Equity Ownership Service som ekstern rådgivende stedfortræder til at indgå i dialog med selskaber på vegne af PKA. Hermes Equity Ownership Service har en politik for interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab, hvilket også reflekterer PKA's holdning til interessekonflikter ift. aktivt ejerskab. Hermes Equity Ownership Service varetager således langt størstedelen af faktiske og potentielle interessekonflikter for PKA, hvilket gøres på en hensigtsmæssig måde, så tillid og integritet opretholdes.</p>

				<p>Der kan stadig opstå interessekonflikter i forhold til selskaber, hvor PKA besidder aktier. Dette kan eksempelvis være, hvis et givent selskab bliver behandlet af PKA's bestyrelse, og et medlem af PKA's overordnede ledelse viser sig at have betydelige interesser i selskabet. PKA tager de nødvendige tiltag og forbehold for at identificere, og håndtere potentielle og faktiske interessekonflikter, og hvis en interessekonflikt skulle opstå, vil sagen enten blive eskaleret til højere ledelsesniveau eller vedkommende gøres inhabil og udelukkes fra beslutning.</p>
<p>7. RAPPORTERING</p> <p>DET ANBEFALES, at institutionelle investorer mindst én gang årligt rapporterer om deres aktiviteter inden for aktivt ejerskab, herunder stemmeaktivitet.</p>	X			<p>PKA rapporterer løbende om aktiviteter i forbindelse med aktivt ejerskab og ansvarlige investeringer på http://ansvarlige-investeringer.dk/</p> <p>Pensionskassens aktiviteter indenfor aktivt ejerskab offentliggøres endvidere også i PKA's årlige rapport om ansvarlige investeringer, som findes på https://www.pka.dk/om-pka/investeringer/publikationer/</p> <p>Derudover, offentliggøres der årligt en særskilt beretning for ansvarlige investeringer, 2018 udgaven findes på http://aiberetning18.pka.dk/</p>